



МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРГЕОДЕЗКАРТОГРАФІЇ

Рассмотрены вопросы участия Укргеодезкартографии и ее предприятий в работе международных организаций: Европейской ассоциации ответственных за официальное картографирование, Группы экспертов ООН по географическим названиям, Межгосударственного совета по геодезии, картографии, кадастру и дистанционному зондированию Земли государств-участниц СНГ, Международной картографической ассоциации, а также контакты с соседними с Украиной государствами относительно оформления государственной границы.

It is described the contribution of Ukrgeodescartography and its enterprises to the work of the following international organizations: EuroGeographics, United Nations Group of Experts on Geographical Names, CIS Interstate Council on Geodesy, Cartography, Cadastre and Remote Sensing, International Cartographic Association. It is also considered the collaboration of Ukrgeodescartography with countries neighbouring Ukraine on the issues of delimitation and demarcation of the state border.

Державна служба геодезії, картографії та кадастру на основі пункту 19 статті 4 Положення про її діяльність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2005 р. № 979, бере участь у міжнародному співробітництві з питань топографо-геодезичної і картографічної діяльності, підготовці проектів міжнародних договорів.

Міжнародне співробітництво є важливою сферою діяльності Укргеодезкартографії. Воно дозволяє отримувати інформацію про нові досягнення у сфері геодезії, картографії, геоінформатики, технологій дистанційного зондування Землі, GPS-технологій у різних галузях економіки. Зв'язки з передовими компаніями – розробниками і виробниками геодезичних і картографічних приладів та обладнання сприяє впровадженню найновіших технологій і технічних засобів у картографо-геодезичне виробництво нашої країни.

Картографо-геодезична служба бере участь у засіданнях Міждержавної ради з геодезії, картографії, кадастру та дистанційного зондування Землі держав-учасниць СНД (у статусі спостерігача).

Представники Укргеодезкартографії входять до складу Міждержавної робочої групи з геопросторової інформації при Українсько-Польській міжурядовій комісії з питань економічного співробітництва.

Делегати від Укргеодезкартографії взяли участь у конференціях з питань роботи центрів геодезичної та картографічної документації, їх ролі у формуванні національних інфраструктур геопросторових даних (м. Ельблонг, Республіка Польща, 2007 та 2008 рр.).

Державна служба геодезії, картографії та кадастру працює над питанням укладення угоди з Головним управлінням геодезії та картографії Республіки Польща. Необхідність укладення такої угоди викликана взаємною заінтересованістю сторін у налагодженні співробітництва у сфері геодезії та картографії, створенні сприятливих умов для здійснення спільних науково-технічних проектів та обміну GNSS-даними, вивченні законодавства і досвіду, обміну науково-технічною інформацією, проведенні геодезичних та картографічних робіт у

прикордонній смузі, а також робіт з делімітації та демаркації державного кордону тощо. У 2010 р. Державне підприємство "Закарпатгеодезцентр" як представник Укргеодезкартографії започаткувало співпрацю з сусідніми державами – Польщею, Словаччиною та Угорщиною про обмін GNSS-даними в мережі UA-EUPOS/ZAKPOS.

Провідні підприємства Укргеодезкартографії регулярно беруть участь у міжнародних наукових та науково-технічних конференціях і семінарах, картографічних і книжкових виставках та ярмарках (Міжнародному геодезичному конгресі INTERGEO, Франкфуртському книжковому ярмарку і т. д.).

Укргеодезкартографія здійснює співробітництво з такими міжнародними організаціями:

1. Європейська асоціація відповідальних за офіційне картографування (EuroGeographics)

EuroGeographics об'єднує національні державні картографо-геодезичні служби країн Європи з метою налагодження міжнародного співробітництва з геодезії, картографії, геоінформатики, кадастру, виконання спільних міжнародних проектів та обміну інформацією.

Статус спостерігача (з 1997 р.) обмежував участь України у цих проектах. Але 27 вересня 2006 р. Генеральна асамблея EuroGeographics на своєму засіданні у м. Амстердамі (Нідерланди) прийняла Україну в цю міжнародну організацію на правах дійсного члена в особі Державної служби геодезії, картографії та кадастру.

Повноправне членство у EuroGeographics надало можливість Україні брати участь у програмах асоціації з питань створення та використання баз геопросторових даних з гідрографії, земельного кадастру, про мережу автошляхів, одержувати постійно оновлювану інформацію на території країн Європейського Союзу і використовувати цю інформацію при створенні картографічних творів, не порушуючи при цьому міжнародних прав у сфері інтелектуальної власності.

Особливу увагу асоціація приділяє проблемам забезпечення геопросторовими даними завдань охорони довкілля і реагування на надзвичайні ситуації,



співробітництву в рамках проектів GMES та GEOSS, впровадженню вимог директиви INSPIRE, побудові у європейських країнах систем реєстрації прав на нерухоме майно та кадастру, здійсненню обміну геопросторовою інформацією і GNSS-даними по проектах EuroBoundaryMap, EuroGlobalMap, EuroRegionalMap.

Україна співпрацювала з EuroGeographics у рамках проектів EuroGlobalMap та EuroRegionalMap над створенням цифрових наборів топографічних даних на територію Європи у масштабах 1:1 000 000 та 1:250 000 відповідно, а також проекту INSPIRE щодо створення Європейської просторової інфраструктури даних.

Інформаційна підтримка EuroGeographics стане у нагоді Державній службі геодезії, картографії та кадастру при створенні національної інфраструктури геопросторових даних, гармонізації українського законодавства з європейським у сфері геодезії, картографії та інформації, адаптації стандартів ISO TC211 "Географічна інформація/Геоматика", модернізації Державної геодезичної мережі України та її складових відповідно до вимог ЄС.

Щорічно відбуваються Генеральні асамблеї EuroGeographics, у яких постійно беруть участь українські делегації: м. Амстердам (Нідерланди) – 24-27 вересня 2006 р.; м. Дубровник (Хорватія) – 7-10 жовтня 2007 р.; м. Сібіу (Румунія) – 4-9 жовтня 2008 р.; м. Брюссель (Бельгія) – 10-13 жовтня 2010 р. У цьому році асамблея EuroGeographics працювала у м. Белфаст (Північна Ірландія) з 16 по 19 жовтня.



Перший заступник голови Укргеодезкартографії І. М. Заєць та директор Інституту "INGEOGRAD" (Республіка Молдова) С. П. Нагорняк на Генеральній асамблеї EUROGEOGRAPHICS-2010

2. Група експертів Організації Об'єднаних Націй з географічних назв

Конференції ООН зі стандартизації географічних назв проходять кожні п'ять років. У них беруть участь уповноважені представники держав-членів ООН. Група експертів ООН з географічних назв збирається на свої сесії періодично (як правило, раз на два роки). Структура Групи експертів передбачає поділ на географічні/лінгвістичні відділи. Відділи проводять регіональні зустрічі між сесіями Групи експертів.

Група експертів з географічних назв координує діяльність держав-членів ООН у сфері стандартизації географічних назв на національному і міжнародному рівнях, веде збір інформації про результати роботи національних і міжнародних органів зі стандартизації географічних назв та сприяє поширенню відомостей про результати такої роботи серед держав-членів ООН, дає рекомендації при вирішенні проблем національної та міжнародної стандартизації, сприяє наданню наукової і технічної допомоги. Експерти (географи, картографи, лінгвісти, історики тощо) призначаються урядами держав-членів ООН.

З 1993 р. Україна, яку представляє Державна служба геодезії, картографії та кадастру, є членом Групи експертів ООН з географічних назв та входить до двох її відділів:

- Відділ Східної Європи, Північної та Середньої Азії;
- Відділ Східної, Центральної та Південно-Східної Європи.

Представники Укргеодезкартографії також беруть участь як спостерігачі у роботі Балтійського відділу.

Діяльність *Відділу Східна Європа, Північна та Середня Азія* спрямована на координацію робіт зі стандартизації географічних назв та обмін досвідом між експертами з географічних назв Азербайджану, Вірменії, Білорусі, Болгарії, Грузії, Киргизстану, Росії, Таджикистану, Узбекистану та України. В роботі відділу беруть участь також експерти з Латвії, Литви, Польщі й Естонії.

Відділ Східної, Центральної та Південно-Східної Європи об'єднує експертів з Албанії, Боснії та Герцеговини, Болгарії, Грузії, Греції, Кіпру, Польщі, Сербії, Словаччини, Словенії, Колишньої Югославської Республіки Македонія, Туреччини, Угорщини, України, Хорватії, Чехії та Чорногорії.

Рекомендації Групи експертів ООН з географічних назв актуальні для вирішення питань унормування і використання географічних назв в Україні, вимоги географічних назв, створення та ведення Державного реєстру географічних назв, розроблення топонімічних настанов, створення газетирів, застосування екзонімів, упровадження української системи латинізації тощо.

У 2010-2011 рр. вирішувалось важливе для нашої країни питання впровадження на міжнародному рівні єдиної латиниці для транслітерації українських власних назв. На 26-й сесії Групи експертів ООН з



географічних назв українська делегація представила на розгляд міжнародної спільноти українську систему латинізації, яка отримала підтримку експертів. Учасники сесії схвалили українську латиницю та прийняли рішення про підготовку відповідної рекомендації 10-й конференції ООН зі стандартизації географічних назв, яка відбудеться 7-16 серпня 2012 р. в м. Нью-Йорку (США). На 26-й сесії також було представлено видані Україною "Топонімічні настанови (для редакторів карт та інших редакторів)" та розповсюджено "Топонімічні настанови (для редакторів карт та інших редакторів) для міжнародного використання". Експертами було відзначено їх відповідність нормам і вимогам Групи експертів ООН з географічних назв.

За останні 5 років делегації України брали участь у таких заходах Групи експертів :

- у засіданні Робочої групи з екзонімів (м. Прага, Чехія, 17-18 травня 2007 р.);
- у 9-й конференції ООН зі стандартизації географічних назв і 24-й сесії Групи експертів ООН з географічних назв (м. Нью-Йорк, США, 19 серпня – 1 вересня 2007 р.);
- у 8-му засіданні Відділу Східна Європа, Північна і Середня Азія (м. Софія, Болгарія, 12-17 травня 2008 р.);
- у 19-му засіданні Відділу Східної, Центральної і Південно-Східної Європи (м. Загреб, Хорватія, 19-21 листопада 2008 р.);
- у роботі курсів з топоніміки (м. Тімішоара, Румунія, 2008 р.);
- у 13-му засіданні Балтійського відділу (м. Вільнюс, Литва, 1-2 жовтня 2009 р.);
- у 9-му засіданні Відділу Східної Європи, Північної та Середньої Азії (м. Белградчик, Болгарія, 17-21 травня 2010 р.);
- у 20-му засіданні Відділу Східної, Центральної і Південно-Східної Європи та засіданні робо-

чої групи з топонімічних баз даних і газетирів Групи експертів ООН з географічних назв (м. Загреб, Хорватія, 9-11 лютого 2011 р.);

- у 26-й сесії Групи експертів ООН з географічних назв та засіданні Робочої групи з систем латинізації (м. Відень, Австрія, 2-6 травня 2011 р.).

3. Міждержавна рада з геодезії, картографії, кадастру та дистанційного зондування Землі держав-учасниць СНД

Міждержавна рада є координаційним органом картографо-геодезичних служб держав-учасниць СНД. Основне її завдання – проведення узгодженої політики у сфері геодезії, картографії, кадастру та дистанційного зондування Землі, розроблення та здійснення міждержавних програм.

Укргеодезкартографія з 1992 р. співпрацює з Міждержавною радою у питаннях стандартизації і метрологічного забезпечення топографо-геодезичного і картографічного виробництва, створення систем наземної навігації, формування національних інфраструктур геопросторових даних, географічних назв тощо.

Представники України беруть участь у діяльності таких робочих груп Міждержавної ради: з питань стандартизації та метрології (Ю. О. Карпінський, М. О. Трюхан), з підготовки Програми спільних робіт з нівелювання (Ю. О. Карпінський, О. В. Кучер), з географічних назв (Н.-С. М. Пінчук, Н. О. Кізілова, І. С. Руденко, Н. І. Сивак), з розробки Концепції створення інфраструктури геопросторових даних держав-учасниць СНД (Ю. О. Карпінський) та з навігації (Ю. О. Карпінський, І. М. Катренко). Рішенням XXXI сесії Міждержавної ради дві останні робочі групи було об'єднано та створено Робочу групу з інфраструктури просторових даних та навігації, до складу якої від України включено Ю. О. Карпінського, С. Ю. Маркова та І. І. Проданця). За рекомендацією Укргеодезкартографії до складу Робочої групи Міждержавної ради з підготовки фахівців у сфері геодезії, картографії, кадастру та дистанційного зондування Землі включено І. С. Третього, К. Р. Третьяка та С. П. Войтенка.

Суттєвим доробком вищезазначених відповідних робочих груп є підготовка проекту Міждержавної програми стандартизації і метрологічного забезпечення топографо-геодезичного і картографічного виробництва на період до 2015 р. та проекту Концепції створення інфраструктури геопросторових даних держав-учасниць СНД.

У рамках діяльності Робочої групи Міждержавної ради з географічних назв Укргеодезкартографія надає інформацію про найменування та перейменування географічних об'єктів. Підсумком діяльності експертів з географічних назв цієї робочої групи є видання Електронного бюлетеня "Зміни географічних назв держав-учасниць СНД". На XXXI сесії Міждержавної ради було вирішено доручити Робочій групі опрацювати питання доповнення електронного бюлетеня цифровими картами адміністративно-територіального устрою країн.



Учасники засідання Відділу Східної Європи, Північної та Середньої Азії ГЕООНГН (Белградчик, Болгарія, травень 2010 р.)



За останні п'ять років представники Укргеодезкартографії взяли участь у таких заходах Міждержавної ради:

- у семінарі, де розглядалися питання видання карт відкритого користування (м. Москва, Російська Федерація, 7-8 лютого 2007 р.);
- у XXVI сесії Міждержавної ради і в регіональній ГІС-конференції (м. Санкт-Петербург, Російська Федерація, 13-15 червня 2007 р.);
- у XXVII сесії Міждержавної ради і засіданні Робочої групи ради зі стандартизації та метрології (міста Ташкент і Самарканд, Республіка Узбекистан, 1-4 квітня 2008 р.);
- у Четвертому конгресі геодезистів і картографів (м. П'ятигорськ, Російська Федерація, 27-28 травня 2008 р.);
- у 7-му засіданні Робочої групи з географічних назв Міждержавної ради (м. Софія, Болгарія, 12-17 травня 2008 р.);
- у XXIX сесії Міждержавної ради (НП "Біловезька пуца", Республіка Білорусь, 18-22 травня 2009 р.);
- у XXX сесії Міждержавної ради (30 вересня – 1 жовтня 2010 р., Московська область, Росія);
- у 8-му засіданні Робочої групи з географічних назв Міждержавної ради (м. Мінськ, Республіка Білорусь, 1-2 грудня 2010 р.).

4. Міжнародна картографічна асоціація

Міжнародна картографічна асоціація (МКА) сприяє вивченню наукових і технічних картографічних проблем; ініціює і координує картографічні дослідження, що передбачає співпрацю країн, обмін ідеями та документами; сприяє розвитку світової науки у сфері теоретичної та практичної картографії і геоінформаційних технологій та поширенню знань у сфері картографії; організовує міжнародні конференції, симпозиуми, картографічні виставки.

Вищий керівний орган асоціації – Генеральна асамблея, яка скликається кожні чотири роки. У період між черговими асамблеями керівництво діяльністю здійснює Виконавчий комітет.

Для розробки окремих найбільш актуальних проблем картографії МКА створює спеціальні комісії та робочі групи. Кожні два роки вона організовує технічні конференції, на яких обговорюються результати роботи комісій та доповіді з науково-технічних питань, а також організовує міжнародні технічні виставки. Тематика доповідей та виставок встановлюється для кожної конференції організаційним комітетом цієї країни, в якій проводиться конференція.

Україна є членом МКА з 1994 р. в особі Державної служби геодезії, картографії та кадастру і Української картографічної асоціації.

15-21 листопада 2009 р. українська делегація взяла участь в роботі 24-ї Міжнародної картографічної конференції, Міжнародної картографічної виставки та Міжнародної виставки дитячого малюнка імені Барбари Петченік, що відбулися у м. Сантьяго (Республіка Чілі).



Учасники 24-ї Міжнародної картографічної конференції
Р. І. Сосса та О. П. Дишлик

Члени делегації вивчили науковий та виробничий досвід картографів країн-учасниць конференції, представили досягнення України у картографічній галузі: презентували Національний атлас України, Комплексний атлас Київської області та атлас "Україна на старовинних картах", інші атласи України, туристичні карти й плани міст тощо, а також 6 малюнків дітей – переможців 4-го Всеукраїнського конкурсу дитячого малюнка.



І. С. Руденко та І. М. Заєць на виставці дитячого малюнка
(м. Париж, Франція)



На XV Генеральній асамблеї МКА та 25-й Міжнародній картографічній конференції, що відбулися у м. Парижі (Франція) з 3 по 8 липня 2011 р., було розглянуто питання цифрової картографії та ГІС для сталого розвитку територій, авторського права в картографії, картографічного моделювання, створення баз геопросторових даних, видання національних атласів та інших картографічних творів, прикладної картографії та ГІС, картографічних знаків, тематичної картографії та ін.

На цій картографічній конференції ґрунтовно обговорювався термін "неогеографія", що є фундаментальним при переході від роботи з геоданими до роботи з просторово-часовими аспектами будь-якої природи. На семінарі керівників картографічних служб європейських країн за участі керівництва EuroGeographics розглядалися питання взаємодії в рамках програми INSPIRE, ціноутворення на геопросторову продукцію і принципи її поширення.

Під час конференції діяла Міжнародна картографічна виставка, на якій було представлено видання більш як 30-ти країн. Україна експонувала 16 карт, 3 атласи та Інтерактивну карту України. Стінна карта "France" масштабу 1:1 500 000 (ДНВП "Картографія", 2010 р.) зайняла на конкурсі друге місце в номінації "Навчальні карти".

Участь Укргеодезкартографії у роботі з делімітації та демаркації державного кордону

У відповідності до указів Президента України від 04.04.2003 р. № 288/2003 "Про План подальшого облаштування державного кордону України з Республікою Молдова" і від 06.12.2005 р. № 1699/2005 "Про деякі заходи з демаркації державного кордону між Україною і Російською Федерацією", Розпорядження Президента України від 05.10.2001 р. № 265/2001 "Про демаркацію державного кордону між Україною і Республікою Молдова" аерофотознімальні, топографічні, геодезичні, картографічні, гідрографічні та інженерні роботи, видання документів демаркації державного кордону покладено на Міністерство охорони навколишнього природного середовища України, яке визначило відповідальним за організацію зазначених робіт Державну службу геодезії, картографії та кадастру.

Підприємства служби виконують роботи з топографо-геодезичного і картографічного забезпечення делімітації та демаркації кордону. Зокрема, виконано

роботи з делімітації державного кордону з Республікою Білорусь (1993-1997 рр.), Республікою Молдова (1995-1999 рр.) та сухопутної ділянки кордону з Російською Федерацією (1998-2003 рр.). З 2002 р. ведуться демаркаційні роботи на українсько-молдовському державному кордоні. Вже виконано значний обсяг робіт і проведено сорок три засідання Спільної українсько-молдовської демаркаційної комісії.

У результаті делімітації створено альбоми топографічних карт та описи проходження лінії державного кордону як додатків до договорів.

У грудні 2010 р. розпочалися роботи з топографо-геодезичного і картографічного забезпечення демаркації державного кордону з Республікою Білорусь та Російською Федерацією. Вже проведено п'ять засідань Спільної українсько-російської демаркаційної комісії.



На сорок першому засіданні Спільної українсько-молдовської демаркаційної комісії

З 2003 р. Укргеодезкартографія забезпечує картографо-геодезичний супровід переговорного процесу між Україною і Російською Федерацією стосовно розмежування Азовського і Чорного морів та Керченської протоки (переговори з даного питання тривають з 1996 р.). Загалом проведено тридцять шість раундів переговорів, останній – у березні 2011 р. в Києві.

Представники Укргеодезкартографії завжди плідно працювали в спільних комісіях. Назвемо їх поіменно: А. Л. Бондар, І. Д. Макаренко, В. П. Ткаліч, Р. І. Сосса, В. В. Кулініч, І. М. Заєць, М. О. Трюхан, О. Ф. Ладан, В. М. Ящук, В. М. Рошеній, В. О. Орещенко, А. О. Каплун, В. Л. Ношкалюк, В. С. Антонюк, В. О. Пилипець, Л. О. Скакодуб та ін.

Надійшла 17.10.11